

T. C. ANADOLU ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

T. C.
ANADOLU ÜNİVERSİTESİ
MERKEZ KÜTÜPHANESİ

İLKOKUL ÜÇÜNCÜ SINIF ÖĞRENCİLERİNİN GELİŞTİRİLEN BİR OKUMA METNİNE GÖRE OKUMA DÜZEYLERİNİN SAPTANMASI

(Yüksek Lisans Tezi)

Mehmet GÜNERİ

Eskişehir, 1987

DEĞERLENDİRME KURULU ÜYELERİ

(Ünvanı, Adı ve Soyadı)

(İmzası)

Başkan:.....

Üye :.....

Üye :.....

Üye :.....

Tezin kabul edildiği tarih:.....

ÖNSÖZ

Eğitim ve Öğretim çalışmalarında okumanın yeri ve önemi kuşkusuz tartışılmaz. Eğitimin artık bir yatırım alanı olarak kabul edildiği ülkemizde okuma çalışmalarının sistemli bir şekilde yürütüldüğü kurum ilkokuldur. İlkokul düzeyinde bugün için öğrencilerin okuma düzeylerini belirlemede kullanılacak ölçü araçları bulunmamaktadır. Bu araştırmanın amacı ilkokul üçüncü sınıf öğrencilerinin geliştirilmiş bir okuma metnine göre okuma düzeylerinin saptanmasıdır. Araştırma sonuçlarının eğitim-öğretim çalışmalarında görev yapan denetici, yönetici ve öğretmenlere, derslerine girdikleri öğrencilerin okuma durumlarını daha iyi değerlendirmeleri ve gerekli önlemleri alabilmeleri yönünden yararlı olabileceği umulmaktadır.

Araştırmanın başlangıcından, bitimine kadar birçok değerli insanın yardımları olmuştur.

Öncelikle gece-gündüz, mesai-tatil demeden yardım ve yönlendirmesini esirgemeyen danışmanım Sayın Yrd.Doç.Dr. Süleyman Eripek'e, yapıcı eleştirileriyle yol gösteren Sayın hocam Doç.Dr. Yahya Özsoy'a, İstatistiksel işlemlerde yardımcı olan Sayın Yrd.Doç.Dr. Emel İmir ve Dr. Zeki Çakmak'a, her zaman bana moral ve destek veren Sayın Doç.Dr. Mehmet Özyürek, Yrd.Doç.Dr. Ayhan G. Hakan ve Yrd.Doç.Dr. Mehmet Alıç'a teşekkürü borç bilirim.

Yüksek Lisans programına başlamamdan bitimine kadar gerek öğretim ve gerekse tez aşamasında gerekli kolaylığı gösteren Kütahya Endüstri Meslek Lisesi Müdürü Sayın M. Fazıl Baş'a ve Müdür başyardımcısı Sayın Nafiz Göğüs'e, uygulamanın yapıldığı okul yönetici ve öğretmenlerine teşekkür ederim.

15 yıllık meslek hayatımdan sonra kendimi yenileme yolunda attığım böyle bir adımda, öğretim döneminde günde yüzelli, haftada altıyüz km. yol katederek tamamladığım yüksek lisans çalışmamda iyi ve kötü günlerimde bana destek olan eşim Emine'ye minnet ve teşekkürüm sonsuzdur.

Tez'in yazılmasında gerekli ihtimamı gösteren sayın Atilâ Onur'a ayrıca teşekkür ederim.

Ocak, 1987.

Mehmet GÜNERİ

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
ÖNSÖZ.....	iii
ÇİZELGELER LİSTESİ.....	viii
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	xi
BÖLÜM	
I. GİRİŞ.....	1
Problem.....	1
Amaç.....	7
Önem.....	8
Sayıltılar.....	9
Sınırlılıklar.....	9
Tanımlar.....	10
II. YÖNTEM.....	12
Evren ve Örneklem.....	12
Veriler ve Toplanması.....	13
Verilerin Çözümü ve İstatistiksel İşlemler	15
III. BULGULAR VE YORUM.....	16
Öğrencilerin Özellikleri.....	16
Öğrencilerin Okuma Hızı Puanlarının	
Dağılımı.....	18

Okuma Hızı Puanları İle Cinsiyet Arasındaki Farklılık	19
Okuma Hızı Puanları İle Sosyo-Ekonomik Düze y Arasındaki Farklılık	21
Öğrencilerin Doğru Okuma Puanlarının Dağılımı	23
Doğru Okuma Puanları İle Cinsiyet Arasındaki Farklılık	24
Doğru Okuma Puanları İle Sosyo-Ekonomik Düze y Arasındaki Farklılık	25
Öğrencilerin Okuduğunu Anlama Puanlarının Dağılımı	27
Okuduğunu Anlama Puanları İle Cinsiyet Arasındaki Farklılık	28
Okuduğunu Anlama Puanları İle Sosyo- Ekonomik Düze y Arasındaki Farklılık...	28
Öğrencilerin Okuma Düzeyleri	31
Öğrencilerin Okuma Düzeyleri İle Cinsiyet Arasındaki İlişki	33
Öğrencilerin Okuma Düzeyleri İle Sosyo-Ekonomik Düze y Arasındaki İlişki	34

IV. ÖZET, YARGI VE ÖNERİLER.....	37
Özet.....	37
Yargı.....	40
Öneriler.....	41
EKLER.....	43
KAYNAKÇA.....	61

ÇİZELGELER LİSTESİ

<u>ÇİZELGE</u>	<u>Sayfa</u>
1. Kütahya İli Merkez İlkokullarının Sosyo-Ekonomik Düzeylere Göre Dağılımları.....	13
2. Öğrencilerin Cinsiyetlere Göre Dağılımı.....	16
3. Öğrencilerin Yaşlarına Göre Dağılımı.....	17
4. Öğrencilerin Buldukları Okulun Sosyo-Ekonomik Düzeylerine Göre Dağılımı.....	18
5. Okuma Hızı İle Cinsiyet Arasındaki t- Testi.....	20
6. Öğrencilerin Okuma Hızı Puanlarıyla Sosyo-Ekonomik Düzey Arasındaki Farklılık	21
7. Öğrencilerin Okuma Hızı Puanları İle Sosyo-Ekonomik Düzeylerine İlişkin Varyans Analizi....	22
8. Öğrencilerin Okuma Hızı Puanları İle Sosyo-Ekonomik Düzeylerine İlişkin Varyans Analizinin t- Testi Sonuçları.....	22
9. Doğru Okuma Puanları İle Cinsiyet Arasındaki Farklılık	25
10. Öğrencilerin Doğru Okuma Puanlarıyla Sosyo-Ekonomik Düzey Arasındaki Farklılık	26

11. Öğrencilerin Doğru Okuma Puanları İle Sosyo- Ekonomik Düzeylerine İlişkin Varyans Analizi...	26
12. Okuduğunu Anlama İle Cinslerarası t- Testi.....	28
13. Öğrencilerin Okuduğunu Anlama Puanlarıyla Sosyo- Ekonomik Düzeyler Arasındaki Farklılık	29
14. Öğrencilerin Okuduğunu Anlama Puanları İle Sosyo- Ekonomik Düzeylerine İlişkin Varyans Analizi....	29
15. Öğrencilerin Okuduğunu Anlama Puanlarıyla Sosyo- Ekonomik Düzeylerine İlişkin Varyans Analizinin t- Testi Sonuçları.....	30
16. Öğrencilerin Okuma Düzeylerine Göre Dağılımı...	32
17. Öğrencilerin Okuma Düzeyleri İle Cinsiyetleri Arasındaki İlişki.....	33
18. Öğrencilerin Okuma Düzeyleri İle Sosyo-Ekonomik Düze y Arasındaki İlişki.....	35
19. Okuma Hızı Puanlarının Yüzd elik Sırası (Kızlar İçin).....	53
20. Okuma Hızı Puanlarının Yüzd elik Sırası (Erkekler İçin).....	54
21. Okuma Hızı Puanlarının Yüzd elik Sırası (Üst Sosyo-Ekonomik Düzey).....	55

22. Okuma Hızı Puanlarının Yüzdellik Sırası (Orta Sosyo-Ekonomik Düzey).....	56
23. Okuma Hızı Puanlarının Yüzdellik Sırası (Alt Sosyo-Ekonomik Düzey).....	57
24. Okumada Doğruluk Puanlarının Yüzdellik Sırası (Kız, Erkek, Sosyo-Ekonomik Düzey).....	58
25. Okuduğunu Anlama Puanlarının Yüzdellik Sırası (Kız, Erkek).....	59
26. Okuduğunu Anlama Puanlarının Sosyo-Ekonomik Düzeyle göre Yüzdellik Sıraları.....	60

ŞEKİLLER LİSTESİ

<u>Sekil</u>	<u>Sayfa</u>
1. Öğrencilerin Okuma Hızı Puanlarının Grafiği...	19
2. Cinslere Göre Okuma Hızı Puanları Grafiği.....	20
3. Sosyo-Ekonomik Düzeylere Göre Okuma Hızı Puanları Grafiği.....	23
4. Öğrencilerin Doğru Okuma Puanları Grafiği.....	24
5. Öğrencilerin Okumada Anlama Puanları Grafiği...	27
6. Sosyo-Ekonomik Düzeylere Göre Okuduğunu Anlama Puanları Grafiği.....	31

BÖLÜM 1

GİRİŞ

Problem

Okuma, yazılı veya basılı işaretleri, belli kurallara uyarak seslendirmektir. Okumasını bilmek, yazılı bir parçanın gizlediği fikir, duygu ve düşünceleri kavramaktır. Şu halde okumak, basit bir çözümleme tekniği değil, tüm organizmayı harekete geçiren bir öğrenme çabasıdır.

Geçmişte ve günümüzde ünlü bilim adamları ve düşünürler tarafından okumanın insan yaşamındaki yeri ve önemi hakkında pekçok şey söylenmiştir. Bunlardan bazıları şöyle sıralanabilir:

"Okumak ruhu yüceltir."

Voltaire

"Her gün yirmi otuz sayfa okumakla kısa bir zaman içinde kültürünüzü yükseltir, kitaplar devretmiş olursunuz."

Dale Carnegie

"Hayattan yarar sağlamak istiyorsak okumalı ve okuduğumuzu iyi anlamalı."

Kant

"Okumak insana olgunluk, canlılık verir."

Bacon

"Okumak sanatların en gücüdür. Ben bu işi ömrüm boyunca pek başardığımı söyleyemem."

Goethe

"Okumayı sevmek, hayattaki can sıkıcı saatleri en güzel saatlerle değiştirmektir."

Montesouiev

Düşünürlerin belirttikleri gibi, okuma insanın ruhsal ve kültürel yönlerden gelişiminde önemli bir yer tutmaktadır. İnsanın yaşamı okuma yoluyla daha anlamlı bir hale gelmektedir.

Gerçekten okuma insanda düşünme gücünü artırır, fikir ve hayal dünyasını genişletir, gözlemlere renk ve ahenk katar, zevkleri yüceltir. Okuyarak kendimizi ve insanları daha iyi tanır, daha iyi tahlil edebiliriz. Okuma yaşama gücümüzü besleyen temel kaynaklardan birisidir. Başkalarının yaşantılarını paylaşma, kişisel dünyamızın sınırlarını zorlama, okumayla gerçekleşir. Her şeyden önce içinde bulunduğumuz zamanı aşma olanağı sağlayarak dünyayı anlama gücümüzü arttırır(Özdemir, 1969).

Okuma insanı düşüncelerini tanıma ve onları yansıtma olanağı da sağlar. Bir yandan okuyucunun, yazarın düşünceleri ile kendi düşünceleri arasında bağıntı kurmasını sağlarken diğer yandan dil gücünü geliştirir.

Bundan da öte bireyde güzel söyleme, güzele varma isteği uyanır. Çünkü okunanı anlama aslında yazaran düşüncelerini, kendi sözcüklerimizle yeniden biçimlendirir. Yaşama isteği duyan her insan, düşünce ve dil gücünü beslemek için sürekli olarak okumak zorundadır. Okuyan insan dil ve zihin ile meydana getirdiği sonuçlara daima daha iyi bir biçim vermeye ve böylece gelişme yolunda sürekli çaba göstermeye eğilimlidir. Her alandaki çalışmalarda okuma bilen insanla, okuma bilmeyen insanlar arasında önemli ayrımlar meydana geldiği söylenebilir(Karaalioğlu, 1978). Çağdaş bir toplumda yaşayan bireyin kalkınmakta olan bir ülkede yaşayan bireye oranla yüz kat daha fazla bilgi ile donatıldığı ve bu bilginin yüzde altmışının okuyarak kazanıldığı tahmin edilmektedir(Yalçın, 1982).

Atom çağı, Uzay çağı ve Elektronik beyin çağı gibi köklü devrimleriyle, çağımız insanlık tarihinin hiçbir devrinde görülmemiş hızda gelişen bir aşamalar çağı niteliğini kazanmış bulunmaktadır. İçinde yaşadığımız uygarlığın bilim, teknoloji ve endüstri uygarlığı olduğu, insan özgürlüğünün bilimsel ve teknolojik üstünlükle sağlandığı bilinen bir gerçektir.

Diğer taraftan, bilimsel ve teknolojik alandaki gelişmelerin etkisiyle bilgi hızla artmakta birey ve toplum üzerindeki fonksiyonları değişmektedir. Çağdaş toplum bilgi toplumu niteliği kazanmış, bilginin sermayeye göre önemi artmıştır. Bilgi maddi yatırımlara göre daha önemli rol oynamaya başlamıştır(Alkan, 1977). Bilgiyi toplamada ve

elde etmedeki en önemli faktörlerden birisi okumaktır. İnsanlar daha çok öğrenmek ve daha fazla bilgi sahibi olmak için daha çok okumak zorundadırlar.

Özellikle 1960 yılından beri, okur-yazarlık oranının yükseltilmesi, kalkınmak için bir önşart olarak düşünülmektedir. Başka bir deyişle, başarılı bir kalkınma, bir toplumu değişim bilincine kavuşturmaya dayanır. Değişim bilincine kavuşmanın ilk adımı da okuma öğrenmektir. Kalkınma süratle bulunan yeniliklerin meydana getirdiği bir değişikliktir. Öyleyse; yeni fikirler bulmakta ya da yenilikleri uygulamakta başarısız olan bir ülke kuşkusuz, günümüzün kalkınma yarışında geri kalır. Yeni fikirler bulmanın ya da yeni fikirleri bilinçli olarak uygulayabilmenin yolu da okumayı öğrenmeden geçer. Ekonomik büyüme yeni bilimsel bilgilerin birikimi ve bu bilgilerin teknolojiye uygulanmasından ibarettir. Yeni bilgiler edinmenin ve bu bilgileri teknolojiye uygulamanın anahtarı da okumaktır. Okuma ile ekonomik büyüme, siyasal gelişme ve toplumsal değişme-kısaca kalkınma arasında doğrusal ilişkiler olduğunu söyleyebiliriz. Böylece görülmüyor ki, toplumsal ve ekonomik göstergeler, okuma oranı yükseldikçe olumlu, oran düştükçe olumsuz yöne doğru gelişmektedir(Kaya, 1982).

Kitle iletişiminde gelişmeler ve özellikle kırsal nüfusa kadar oluşan televizyon ve radyo sayesinde gelenekçi olarak bilinen topluluklar dış dünya ile ilişki içine girmişlerdir. Ancak okuma-yazma bilmeyen topluluklara bu şekilde

gönderilen mesajlar eksik ve süreksiz kalmaktadır(Yalçın, 1982). Diğer yandan TV, video, radyo, sinema, bilgisayar vb. görsel ve işitsel kitle iletişim araçlarının çağımızda çok geliştiği ve önemi kuşkusuz tartışılmaz. Bu tür araçlar günümüzde okuma gereksinimini azaltmamış bileki arttırmıştır. Çünkü yukarıda verilen örnekte olduğu gibi insanlar öncelikle bu araçlardan en iyi şekilde yararlanabilmek için okumayı öğrenmek zorundadırlar. Ayrıca bu tür araçlar insanları okumaya ve bilgi sahibi olmaya güdülemektedir. Çağımızdaki bu gelişmeler karşısında yalnızca okuma-yazmayı bilmek artık yeterli olmamaktadır. Daha hızlı, daha doğru ve daha iyi anlayarak okuma önem kazanmıştır.

Okuma olayının somut olarak insan yaşamındaki etkisinin en belirgin örneğini okul yaşamında görmekteyiz. Çocuk daha okula ilk adımını attığında öğreneceği ilk şeylerden birisinin okuma ve yazma olacağını hisseder. İlk yıldan itibaren okumanın yaşamındaki önemini, sonraki yıllarda giderek daha da artan bir biçimde kavrar.

Günümüzde, öğretim araçlarının çok gelişmiş olmasına karşın, yine de öğrenim büyük ölçüde okumaya dayanmaktadır. Hemen bütün derslerin okumayı gerektirdiği göz önüne alınırsa, okuma, öğrenim programlarının omurgasını oluşturmaktadır diyebiliriz. Okulda öğrenme, özellikle günümüzdeki sınıf öğretiminde hızlı, doğru ve anlayarak okumaya bağlıdır. Bunun olmayışı veya yetersiz oluşundan dolayı, birçok öğrenci öğrenimini bırakmakta ve elenmektedir(Tekin, 1980).

Türkiye'de temel okuma becerileri ilkokulda kazandırılmaktadır. Nitekim ilköğretimin amaçlarından birisi de "öğrencileri Türkçe'yi doğru ve açık bir şekilde konuşur, okur ve yazar" hale getirmektir(Millî Eğitim Bakanlığı, 1968). Bu amacın gerçekleştirilmesinde ilk akla gelen ders Türkçe dersi olmaktadır. Temel Eğitim Programında(Millî Eğitim Bakanlığı, 1982), Türkçe dersinin okumaya ilişkin genel amaçları şöyle sıralanmıştır:

"Md. 1. Öğrencilere, görüp izlediklerini, dinlediklerini, okuduklarını tam ve doğru olarak anlama gücü kazandırmak;

"Md. 4. Onlara dinleme, okuma alışkanlık ve zevkini kazandırmak;"

Ancak Türkçe dersinin belirtilen bu amaçlarının ilkokullarda ne düzeyde gerçekleştirildiğine ilişkin araştırma bulgularına rastlanamamaktadır. Yalnızca Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Bölümü'nde lisans ve yüksek lisans düzeyinde okutulan "Okuma Yetersizlikleri ve Okumanın Geliştirilmesi" dersinin programı içerisinde sınırlı düzeyde de olsa Ankara İl merkezindeki çeşitli ilkokul sınıflarındaki öğrencilerin okuma değerlendirilmesi çalışmaları yapılmıştır(Eripek, 1983). Bu konuda araştırma yapılmayışının nedenlerinden birisi de değerlendirme çalışmalarında kullanılabilecek yeterli ölçü araçlarının bulunmamasıdır. Araştırma duyulan bu gereksinimden kaynaklanmıştır.

Amaç

Araştırmanın temel amacı, Kütahya İl merkezinde ilkokul üçüncü sınıf öğrencilerinin geliştirilmiş bir metne göre okuma düzeylerinin saptanmasıdır. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

1. Öğrencilerin okuma hız puanlarının dağılımı nedir?
  - a. Hız puanları ile cinsiyet arasında farklılık var mıdır?
  - b. Hız puanları ile sosyo-ekonomik düzey arasında farklılık var mıdır?
2. Öğrencilerin doğru okuma puanlarının dağılımı nedir?
  - a. Doğru okuma puanları ile cinsiyet arasında farklılık var mıdır?
  - b. Doğru okuma puanları ile sosyo-ekonomik düzey arasında farklılık var mıdır?
3. Öğrencilerin anlama puanlarının dağılımı nedir?
  - a. Anlama puanları ile cinsiyet arasında farklılık var mıdır?
  - b. Anlama puanları ile sosyo-ekonomik düzey arasında farklılık var mıdır?

4. Öğrencilerin okuma düzeyleri nedir?

a. Okuma düzeyleri ile cinsiyet arasında bir ilişki var mıdır?

b. Okuma düzeyleri ile sosyo-ekonomik düzey arasında bir ilişki var mıdır?

Önem

Her ne kadar araştırma Kütahya İli ile sınırlı olmakla birlikte, ilkököl üçüncü sınıf öğrencilerinin okuma düzeylerinin saptanması, öncelikle bu sınıflarda görev alan öğretmenlere, kendi sınıflarındaki öğrencilerin okuma düzeylerini değerlendirmelerinde ve gerekli önlemleri almalarında yardımcı olabilecektir.

İlkököl üçüncü sınıflardaki okuma düzeylerinin saptanması yönetici ve denetçiler açısından da önem taşımaktadır. Şöyle ki; okuma düzeylerini gösterir bir ölçütün bulunması, yöneticilere ve denetim görevini yürüten ilköğretim müfettişlerine yapacakları değerlendirme ve rehberlik çalışmalarında yardımcı olabilecektir.

Araştırma bulguları bu alanda bundan sonra yapılacak yeni çalışma ve araştırmalara ışık tutabileceği gibi okuma değerlendirme çalışmalarında bir model olarak kullanılabilir.

Sayıltılar

Araştırmanın sayıltıları şunlardır:

1. 1985-1986 öğretim yılı ilkokul üçüncü sınıf Türkçemiz kitabındaki okuma metinleri bu sınıf öğrencilerinin okuma düzeylerine uygundur.

2. İlkokul üçüncü sınıf Türkçemiz kitabında yer alan metinleri dikkate alınarak danışma grubunca geliştirilen ve araştırmada kullanılan okuma metni, bu sınıf öğrencilerinin düzeylerine uygundur.

3. Değişik sosyo-ekonomik bölgelerde bulunan okullardaki öğrencilerin sosyo-ekonomik özellikleri, buldukları bölgenin özelliklerinden araştırmayı etkileyecek derecede farklılık göstermemektedir.

4. Farklı okullarda yapılan okuma değerlendirilmesi çalışmalarının gerçekleştirildiği fiziksel ortamlar, okumada başarıyı etkileme yönünden farklılık göstermemektedir.

Sınırlılıklar

1. Araştırma, 1985-1986 öğretim yılında Kütahya İl merkezinde üçüncü sınıf öğrencilerinin birinci dönem sonundaki okuma düzeylerinin saptanmasıyla sınırlıdır.

2. Öğrencilerin okuma düzeylerinin saptanması çalışmaları bir okuma metni üzerinde yapılmıştır.

3. Araştırmada öğrencilerin okuma düzeyleri hız, doğruluk ve anlama boyutlarında ele alınmıştır.

4. Araştırmada okumanın sesli okuma boyutu ele alınmıştır.

Tanımlar

Araştırmada kullanılan ve anlamı etkileyebilecek konuya ilişkin terim ve tanımlar aşağıda verilmiştir.

Okuma: Yazının anlamlı ses haline dönüşmesidir.

Sesli Okuma: Bir yazının, dinleyenlerin duyabileceği ve zevkle dinleyebileceği yükseklikte bir sesle okunmasıdır.

Sessiz Okuma: Yazının yalnız gözle izlenip anlaşılmasıdır.

Okuma Hızı: Öğrencinin bir dakikada okuduğu sözcük sayısıdır.

$$\text{Okuma hızı} = \frac{\text{Sözcük Sayısı} \times 60}{\text{Süre (Saniye)}}$$

Doğruluk Derecesi: Sesli okunan her yüz sözcükten, hatalı okunan (yanlış okunan, eklenen, atlanan) sözcük sayısının çıkarılması ile elde edilir.

$$\text{Doğruluk Değeri} = 100 - \frac{\text{Hata} \times 100}{\text{Sözcük Sayısı}}$$

Yanlış Okuma: Okuma metninde geçen sözcüklerden herhangi birinin, olduğundan başka şekilde okunmasıdır.

Ekleme: Okuma metninde olmayan bir sözcüğün var gibi okunmasıdır.

Atlama: Okuma metninde geçen sözcüklerden herhangi birinin okunmamasıdır.

Okuduğunu Anlama: Öğrencinin sesli okuduğu metne ilişkin, soruları doğru yanıtlayma derecesidir. Her sorunun değeri 10 puandır.

Okuma Düzeyleri: Öğrencilerin okuma düzeyleri okuma hızı, doğru okuma ve okuduğunu anlama durumları dikkate alınarak, Bağımsız, Öğretim ve Engelleme düzeylerinde ele alınmıştır.

Bağımsız: Okumada okuma hızı iyi, okuma doğruluğu 100 üzerinden 100-95 arası; anlama 100 üzerinden 100-70 arası.

Öğretim: Okumada okuma tutukluk var, okuma doğruluğu 94-90 arası; anlama 69-50 arası.

Engelleme: Okumada okuma hızı düşük, doğruluk 89 ve altında; anlama 40 ve 40'ın altında.

BÖLÜM II

YÖNTEM

Araştırmanın modeli: Araştırma betimsel(durum sap-
tama) türünde uygulamalı bir araştırmadır.

Evren ve Örneklem

Evren: Araştırmanın evrenini Kütahya İl merkezinde 25 ilkokulda bulunan 94 üçüncü sınıf oluşturmaktadır. Evreni oluşturan sınıfların bulunduğu okullar sosyo-ekonomik düzeyleri yönünden üst, orta ve alt bölgeye ayrılmıştır. Bu ayırımın yapılmasında Kütahya Milli Eğitim Gençlik ve Spor Müdürlüğü'nün istatistik şubesi verilerinden yararlanılmıştır(1986). Okulların sosyo-ekonomik düzeylerine göre dağılımları Çizelge 1'de gösterilmiştir.

Çizelge 1'de görüldüğü gibi üst sosyo-ekonomik bölgede 6, orta düzeyde 10 ve alt düzeyde ise 9 ilkokul bulunmaktadır. Okulların düzeyine göre, üst düzeyde 23, orta düzeyde 35, alt düzeyde ise toplam 36 üçüncü sınıf bulunmaktadır.

Örneklem: Buldukları okulların sosyo-ekonomik düzeylerine göre her düzeyden oranlı küme örnekleme yoluyla üçer sınıf olmak üzere, toplam dokuz üçüncü sınıf örneklem olarak alınmıştır.

Çizelge 1

Kütahya İli Merkez İlkokullarının
Sosyo-Ekonomik Düzeylere Göre Dağılımları

ÜST	ORTA	ALT
Abdurrahmanpaşa	Barbaros	Alpaslan
Atatürk	Cumhuriyet	Bahçelievler
Azot	50. Yıl	Kurtuluş
Fuatpaşa	Evliyaçelebi	Porsuk
Gazikemal	Fevzi Çakmak	Şairşeyhi
30 Ağustos	Hürriyet	Yenidoğan
	L.H. Paşa	Y. Beyazıt
	19 Mayıs	100. Yıl
	Milli Egemenlik	Şeker
	Zafer	

Veriler ve Toplanması

Araştırma örneklemine giren sınıflardaki öğrencilerin okuma düzeylerini saptayabilmek için okuma hızı, doğru okuma ve okuduğunu anlamaya ilişkin bilgiler toplanmıştır. Ayrıca öğrencilerin cinsiyet ve yaş özellikleri hakkında bilgi edinilmiştir. Bu bilgilerin elde edilmesinde aşağıda belirtilen araç ve yöntemler kullanılmıştır.

Okuma Metni, Sorular ve Cevap Anahtarı: Araştırmada kullanılacak okuma metninin seçiminde ve okuma metnine

ilişkin soruların hazırlanmasında üçüncü sınıf öğretmenlerinden oluşan bir danışma grubundan yararlanılmıştır. Buna göre Yüzbaşıoğlunun(1981), Atatürk'ü Anmak isimli kitabından "Gazi Pazar Yerinde" metni seçilmiş ve üzerinde bazı değişiklikler yapılarak geliştirilmiştir(EK-1). Daha sonra okuma metnine ilişkin güçlük dereceleri birbirine yakın on soru ve bu sorulara ait cevap anahtarı hazırlanmıştır(EK-2).

Geliştirilen okuma metni, sorular ve cevap anahtarı uygulamacılar için öğrenci sayısı kadar çoğaltılmıştır. Öğrenciler tarafından okunacak okuma metni yıpranmaması için asetat ile kaplanmıştır.

Kronometre: Öğrencilerin okuma metnini ne kadar sürede okuduklarını, dolayısıyla okuma hızlarını belirlemek için kronometre kullanılmıştır.

Bireysel Okuma Değerlendirme Formu: Öğrencilerin kimlik belgelerini ve okuma düzeyleri ile ilgili bilgileri kaydetmek için Bireysel Kayıt Formu hazırlanmıştır. Formun hazırlanmasında Özsoy(1986) tarafından geliştirilen Bireysel Kayıt Formu temel alınmıştır(EK-3).

Uygulama Yöntemi: Öğrencilerin okuma düzeylerinin değerlendirilmesinde yine Özsoy(1986) tarafından hazırlanan "Bireysel Okuma Değerlendirme Yönergesi" temel alınmıştır (EK-4).

Uygulama doğrudan araştırmacı tarafından bir yardımcı ile birlikte yapılmıştır.

Verilerin Çözümü ve İstatistiksel İşlemler

Öğrencilerin okuma hızı, doğru okuma ve okuduğunu anlamaya ilişkin puanlarının aritmetik ortalamaları($\bar{X}$), Standart sapmaları(SS), ortancaları, modları en düşük ve en yüksek puanları hesaplanmıştır. Ayrıca öğrencilerin okuma hızı, doğru okuma ve okuduğunu anlama puanlarının yüzdelik sıraları verilmiştir.

Öğrencilerin hız, doğru okuma ve okuduğunu anlama puanları ile cinsiyetleri arasındaki farkları belirleyebilmek için t-testi, sosyo-ekonomik düzeyleri arasındaki farkları belirleyebilmek için de varyans analizi kullanılmıştır. farkın varolduğu durumlarda yüzdelik sıralar ayrı ayrı verilmiştir.

Öğrencilerin okuma düzeyleri ile cinsiyet ve sosyo-ekonomik düzeyleri arasındaki ilişkilerini belirleyebilmek için X^2 (Kaykare) çözümlemesi yapılmıştır.

Tüm farklılıkları test etmede anlamlılık düzeyi .05 olarak alınmıştır.

BÖLÜM III

BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde önce araştırma örnekleme olarak alınan sınıflardaki öğrencilerin özellikleri, daha sonra araştırmanın amaç bölümünde saptanmış olan sorulara paralel olarak bulgulara yer verilmiş, gerektiğinde bulgulara ilişkin yorumlara gidilmiştir.

Öğrencilerin Özellikleri

Cinsiyeti: Araştırma örneklemini oluşturan dokuz sınıfa toplam 257 öğrenci devam etmektedir. Bu öğrencilerin cinsiyetlerine göre dağılımları Çizelge 2'de verilmiştir.

Çizelge 2

Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre Dağılımı

Cinsiyet	N	%
Kız	133	51.75
Erkek	124	48.25
Toplam	257	100.00

Çizelge 2'de görüldüğü gibi kız öğrencilerin sayısı erkek öğrencilerin sayısından biraz daha fazladır.

Yaş: Öğrencilerin araştırmanın yapıldığı Ocak 1986 tarihinde buldukları yaşlara göre dağılımları Çizelge 3'de verilmiştir.

Çizelge 3

Öğrencilerin Yaşlarına Göre Dağılımı

Yaşlar	N	%
7-6 ile 8 yıl	7	2.72
8 yıl ile 8-6	116	45.14
8-7 ile 9 yıl	128	49.81
9 yıl ile 9-6	6	2.23
Toplam	257	100.00

Çizelge 3'de görüldüğü gibi öğrencilerin % 94.95'i 8 ile 9 yaşları arasındadır.

Sosyo-Ekonomik Düzey: Öğrencilerin buldukları okulun sosyo-ekonomik düzeylerine göre dağılımları Çizelge 4'de verilmiştir.

Çizelge 4'de görüldüğü gibi orta ve alt sosyo-ekonomik düzeylerden gelen öğrenci sayıları birbirine oldukça yakın iken üst sosyo-ekonomik düzeyden gelen öğrenci sayısı

biraz daha düşüktür. Bu durum üst sosyo-ekonomik bölgede bulunan okulların sınıflarındaki öğrenci sayılarının daha az olmasından kaynaklanmaktadır.

Çizelge 4

Öğrencilerin Buldukları Okulun Sosyo Ekonomik Düzeylerine Göre Dağılımı

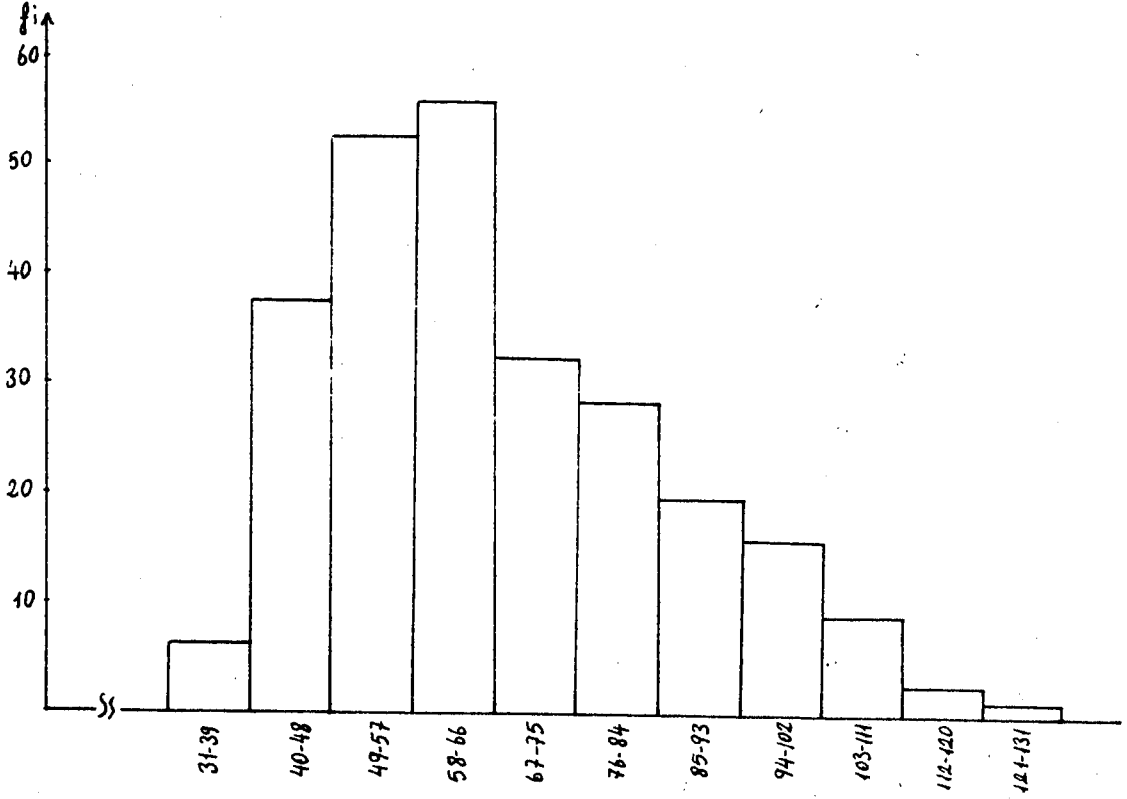
Sosyo-Ekonomik Düzey	N	%
Üst	74	28.80
Orta	90	36.19
Alt	93	35.01
Toplam	257	100.00

1. Öğrencilerin Okuma Hızı Puanlarının Dağılımı

İlkokul üçüncü sınıf öğrencilerinin okuma hızı puanlarının aritmetik ortalaması($\bar{X}$) 66.18, Standart sapması(SS) 17.71, ortancası ve mod'u 62'dir. En düşük okuma hızı puanı 31, en yüksek okuma hızı puanı ise 131'dir. Öğrencilerin okuma hızı puanlarının grafiği Şekil 1'de gösterilmiştir.

Şekil 1'de görüldüğü gibi 58-66 puan aralığı dağılımın en yüksek noktasıdır. Bu aralık aynı zamanda ortanca ve mod'un da içinde bulunduğu aralıktır. Ortanca bu aralığın sağ sınırına düşmektedir. Bu nedenle dağılım artı çarpık

bir özellik göstermektedir. Buna göre öğrencilerin çoğunluğu orta ve düşük grupta yer almaktadır.

Şekil 1. Öğrencilerin Okuma Hızı Puanlarının Grafiği.

a. Okuma Hızı Puanları İle Cinsiyet Arasındaki Farklılık

Öğrencilerin okuma hızı puanları ile cinsiyet arasında bir farkın olup olmadığını belirlemek amacıyla t-testi uygulanmıştır. t- Testi sonuçları Çizelge 5'de verilmiştir.

Çizelge 5'de görüldüğü gibi okuma hızı puanları ile öğrencilerin cinsiyetleri arasında anlamlı bir fark

bulunmuştur. Buna göre kızların okuma hızı puanları daha yüksektir.

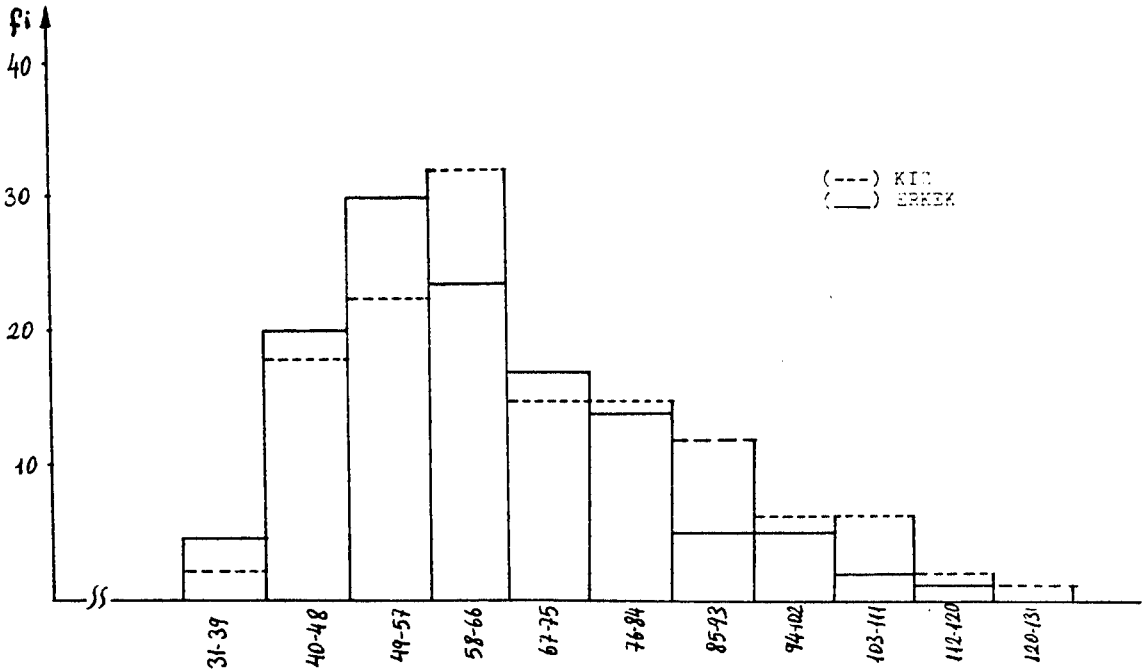
Çizelge 5

Okuma Hızı İle Cinslerarası t- Testi

	Kız	Erkek	Sd	t
$\bar{X}$	68.73	63.64	255	2.24*
SS	19.45	17.14		
N	133	124		

*.05 düzeyinde anlamlı.

Şekil 2'de öğrencilerin cinsiyetlerine göre okuma hızı puanlarının grafiği verilmiştir. Grafikte kızların lehine olan bu durum açık bir biçimde görülmektedir.

Şekil 2. Cinslere Göre Okuma Hızı Puanları Grafiği

Öğrencilerin okuma hızları ile cinsiyetleri arasında anlamlı bir farkın bulunması nedeniyle kız ve erkek öğrencilerin okuma hızı puanlarının yüzdelik sıra çizelgeleri ayrı ayrı verilmiştir(EK-5-6).

b. Okuma Hızı Puanları İle Sosyo Ekonomik Düzey
Arasındaki Farklılık

Öğrencilerin sosyo-ekonomik düzeylerine göre okuma hızı puanlarına ilişkin bulgular Çizelge 6'da verilmiştir.

Çizelge 6

Öğrencilerin Okuma Hızı Puanlarıyla
Sosyo-Ekonomik Düzey Arasındaki Farklılık

Sosyo-Ekonomik Düzey	N	$\bar{X}$	SS
Üst	74	74.40	20.19
Orta	90	65.72	17.84
Alt	93	60.16	14.93

Çizelge 6'da görüldüğü gibi sosyo-ekonomik düzey aşağıya doğru indikçe okuma hızı puanlarının ortalamaları düşmektedir. Bu farkın anlamlı olup olmadığını ortaya çıkarmak için varyans analizine gidilmiştir. Yapılan varyans analizinin sonuçları Çizelge 7'de verilmiştir.

Çizelge 7'de görüldüğü gibi öğrencilerin okuma hızı puanları ile sosyo-ekonomik düzeyleri arasında anlamlı bir

Çizelge 7

Öğrencilerin Okuma Hızı Puanları İle
Sosyo-Ekonomik Düzeylerine İlişkin
Varyans Analizi

Değişim Kaynağı	KT	Sd	KO	F
Kümeler Arası	6959	2	3479.50	11.20 ⁺
Kümeler İçi	78935	254	310.77	
Toplam	85894	256		

*.05 düzeyinde anlamlı.

fark bulunmaktadır. Bu farkın kaynağını bulmak için ikili t- testi uygulanmıştır. t- Testi sonuçları Çizelge 8'de verilmiştir.

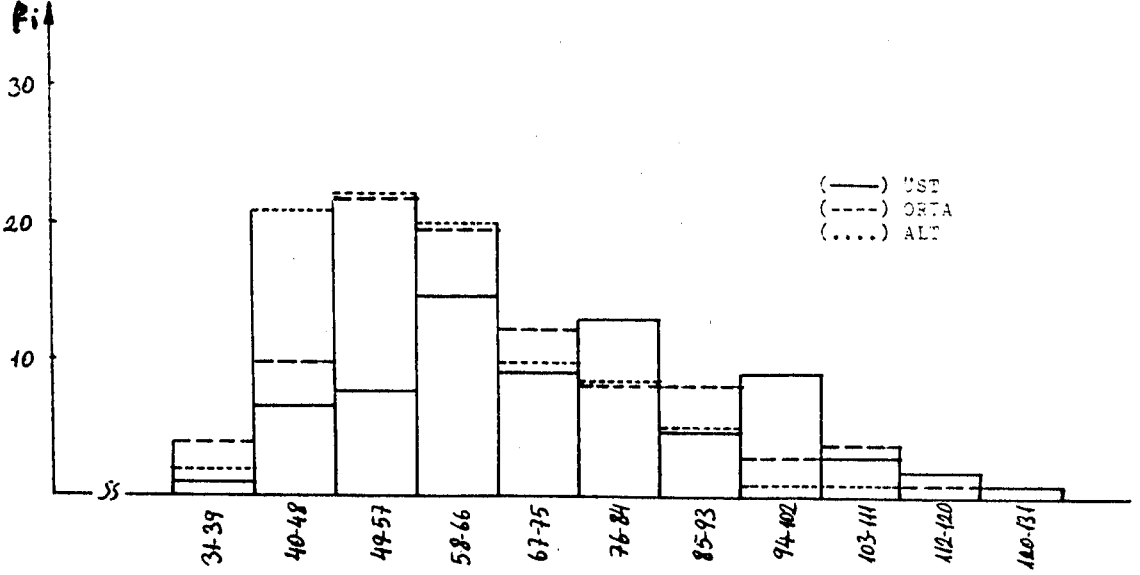
Çizelge 8

Öğrencilerin Okuma Hızı Puanları İle
Sosyo-Ekonomik Düzeylerine İlişkin
Varyans Analizinin t- Testi Sonuçları

Sosyo-Ekonomik Düzey	Sd	t
Üst-Orta	166	15.65 ⁺
Üst-Alt	163	21.43 ⁺
Orta-Alt	182	9.29 ⁺

*.05 düzeyinde anlamlı

Çizelge 8'de görüldüğü gibi okuma hızı puanları tüm sosyo-ekonomik düzeyler arasında farklılık göstermektedir. Buna göre sosyo-ekonomik düzey yükseldikçe okuma hızı puanları artmaktadır. Şekil 3'de öğrencilerin sosyo-ekonomik düzeylerine göre okuma hızı puanlarının grafiği verilmiştir. Grafikte bu farklılıklar açık bir biçimde görülmektedir.

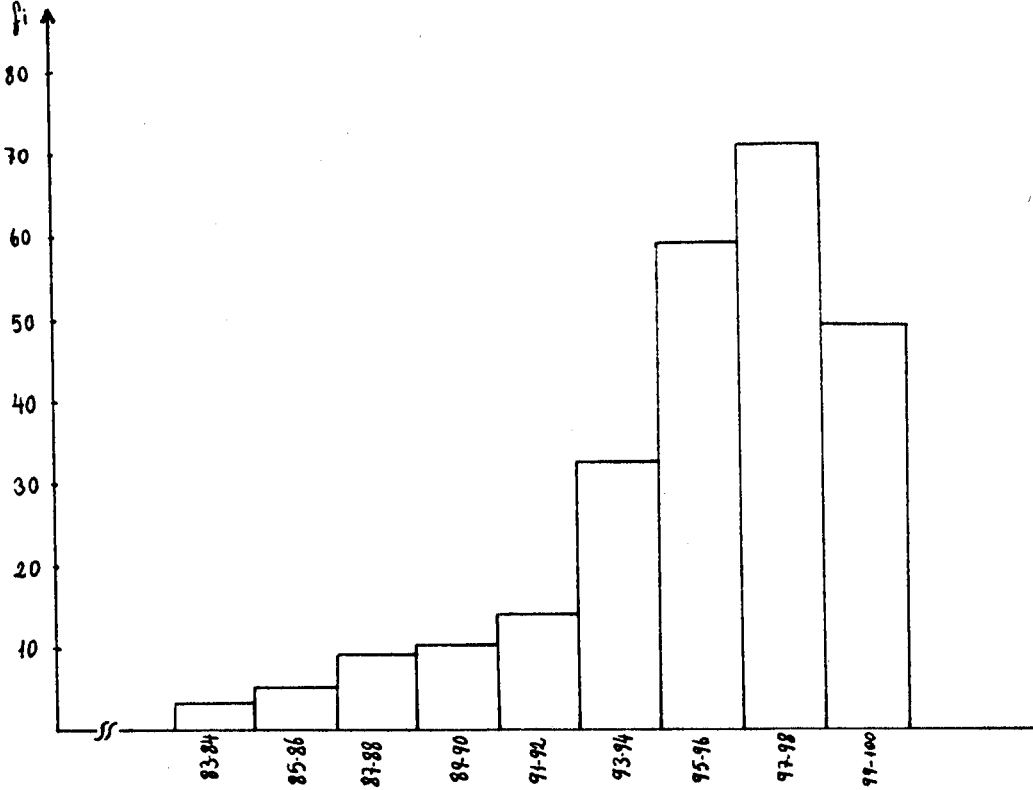
Şekil 3. Sosyo-Ekonomik Düzeylere Göre Okuma Hızı Puanları Grafiği

Öğrencilerin okuma hızı puanları ile sosyo-ekonomik düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık olması nedeniyle üst, orta ve alt bölgelerin okuma hız puanlarının yüzdelerik sıraları ayrı ayrı verilmiştir(EK-7-8-9).

2. Öğrencilerin Doğru Okuma Puanlarının Dağılımı

İlkokul üçüncü sınıf öğrencilerinin doğru okuma puanlarının aritmetik ortalaması($\bar{X}$).95.46, standart sapması(SS) 3.52, ortancası 96, mod'u 97'dir. En düşük doğru okuma

puanı 83, en yüksek doğru okuma puanı ise 100'dür. Öğrencilerin doğru okuma puanlarının grafiği Şekil 4'de gösterilmiştir.

Şekil 4. Öğrencilerin Doğru Okuma Puanları Grafiği

Şekil 4'de görüldüğü gibi 97-98 aralığı dağılımın en yüksek noktasıdır. Bu aralık aynı zamanda modu da içine almaktadır. 96-97 puan aralığı ise aritmetik ortalama ve ortancanın bulunduğu aralıktır. Ortanca puanı ortalama puanından daha büyüktür. Bu nedenle ekşi çarpık bir dağılım söz konusu olmaktadır. Buna göre öğrencilerin çoğunluğu yüksek puan grubunda yer almaktadır.

a. Doğru Okuma Puanları İle Cinsiyet Arasındaki Farklılık

Öğrencilerin doğru okuma puanları ile cinsiyet ara-

sında bir farklılık olup olmadığını anlamak amacıyla t-testi uygulanmıştır. t- Testi sonuçları Çizelge 9'da verilmiştir.

Çizelge 9

Doğru Okuma Puanları İle
Cinsiyet Arasındaki Farklılık

	K	E	Sd	t
$\bar{X}$	95.52	95.30	255	0.49
SS	3.63	3.51		
N	133	124		

.05 düzeyinde anlamlı değil.

Çizelge 9'da görüldüğü gibi doğru okuma puanları ile öğrencilerin cinsiyetleri arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Öğrencilerin doğru okuma puanları ile cinsiyet arasında anlamlı bir farklılık bulunmaması nedeniyle, doğruluk puanlarının yüzdelik sıra çizelgesi kız-erkek ayırımına gidilmeksizin verilmiştir(EK-10).

b. Doğru Okuma Puanları İle Sosyo-Ekonomik Düzey Arasındaki Farklılık

Öğrencilerin sosyo-ekonomik düzeylerine göre doğru okuma puanlarına ilişkin bulgular Çizelge 10'da gösterilmiştir.

Çizelge 10

Öğrencilerin Doğru Okuma Puanlarıyla
Sosyo-Ekonomik Düzey Arasındaki Farklılık

Sosyo-Ekonomik Düzey	N	$\bar{X}$	SS
Üst	74	95.67	3.21
Orta	93	95.35	4.07
Alt	90	95.36	3.29

Çizelge 10'da görüldüğü gibi doğru okumaya ilişkin sayısal veriler ekonomik düzeylere göre oldukça benzerlik göstermektedir. Doğru okuma puanları ile sosyo-ekonomik düzeyler arasında bir farklılık olup olmadığını belirleyebilmek için varyans analizine gidilmiştir. Varyans analizi sonuçları Çizelge 11'de verilmiştir.

Çizelge 11

Öğrencilerin Doğru Okuma Puanları İle
Sosyo-Ekonomik Düzeylerine İlişkin Varyans Analizi

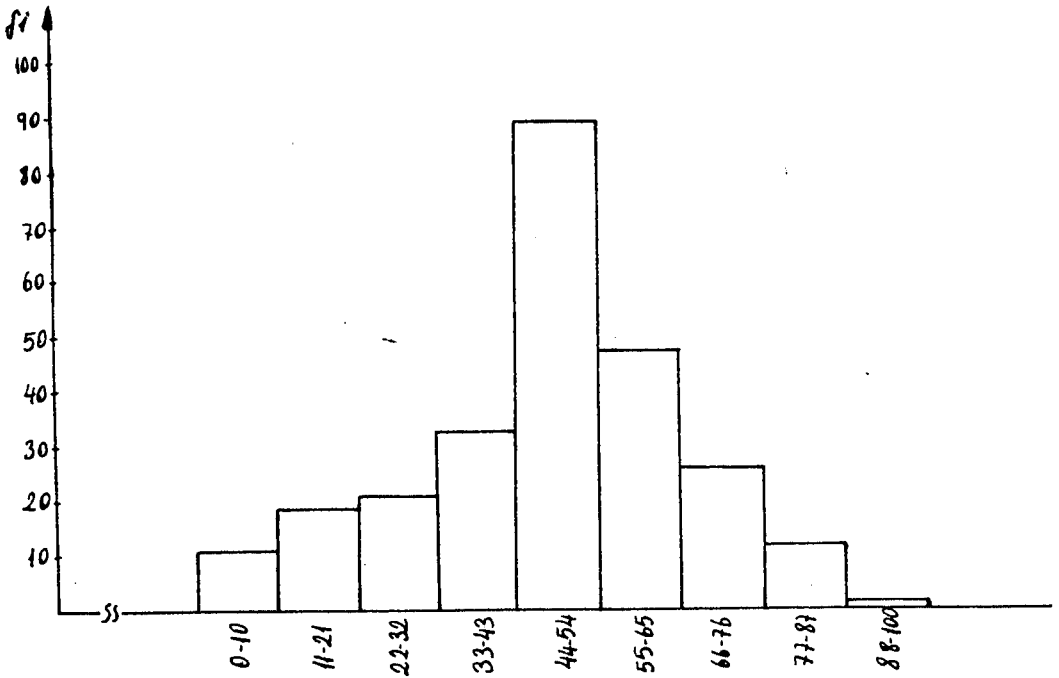
Değişim Kaynağı	KT	Sd	KO	F
Kümeler arası	58.5	2	29.25	2.11
Kümeler içi	3515.36	254	13.84	
Toplam	3573.86	256		

.05 düzeyinde anlamlı değil.

Çizelge 11'de görüldüğü gibi öğrencilerin doğru okuma puanları ile buldukları okulların sosyo-ekonomik düzeyleri arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır.

3. Öğrencilerin Okuduğunu Anlama Puanlarının Dağılımı

İlkokul üçüncü sınıf öğrencilerinin okuduğunu anlama puanlarının aritmetik ortalaması ($\bar{X}$) 48.92, standart sapması (SS) 17.92, ortancası ve mod'u 52'dir. En düşük anlama puanı 0, en yüksek anlama puanı ise 100'dür. Öğrencilerin okuduğunu anlama puanlarının grafiği Şekil 5'de gösterilmiştir.

Şekil 5. Öğrencilerin Okumada Anlama Puanları Grafiği

Şekil 5'de görüldüğü gibi 44-54 aralığı aritmetik ortalama, ortanca ve mod'un içinde bulunduğu aralıktır. Bu nedenle dağılım normal bir dağılımdır. Buna göre grubun büyük çoğunluğu orta puan grubundadır.

a. Okuduğunu Anlama Puanları İle Cinsiyet Arasındaki Farklılık

Öğrencilerin okuduğunu anlama puanları ile cinsiyet arasında bir farkın olup olmadığını belirlemek amacıyla t- testi uygulanmıştır. t- Testi sonuçları Çizelge 12'de verilmiştir.

Çizelge 12

Okuduğunu Anlama İle
Cinslerarası t-Testi

	K	E	Sd	t
$\bar{X}$	49.62	47.17	255	1.12
SS	18.23	16.80		
N	133	124		

.05 düzeyinde anlamlı değil.

Çizelge 12'de görüldüğü gibi okuduğunu anlama puanları ile öğrencilerin cinsiyetleri arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır. Bu nedenle öğrencilerin okuduğunu anlama puanlarının yüzdelik sıraları kız-erkek ayırımına gidilmeksizin verilmiştir(EK-11).

b. Okuduğunu Anlama Puanları İle Sosyo-Ekonomik Düzeyler Arasındaki Farklılık

Öğrencilerin sosyo-ekonomik düzeylerine göre

okuduğunu anlama puanlarına ilişkin bulgular Çizelge 13'de verilmiştir.

Çizelge 13

Öğrencilerin Okuduğunu Anlama Puanlarıyla
Sosyo-Ekonomik Düzeylerarasındaki Farklılık

Sosyo-Ekonomik Düze y	N	$\bar{X}$	SS
Üst	74	53.11	21.72
Orta	93	48.26	13.96
Alt	90	45.00	18.75

Çizelge 13'de görüldüğü gibi sosyo-ekonomik düzey üst düzeyden orta ve alt düzeye doğru indikçe aritmetik ortalamalar da düşmektedir. Aradaki bu farklılığın anlamlı olup olmadığını bulmak için varyans analizine gidilmiştir. Varyans analizi sonuçları Çizelge 14'de verilmiştir.

Çizelge 14

Öğrencilerin Okuduğunu Anlama Puanları İle
Sosyo-Ekonomik Düzeylerine İlişkin Varyans Analizi

Değişim Kaynağı	KT	Sd	KO	F
Kümeler Arası	3012.75	2	1506.38	5.03 ⁺
Kümeler İçi	76009.25	254	299.25	
Toplam	79022.00	256		

⁺.05 düzeyinde anlamlı.

Çizelge 14'de görüldüğü gibi öğrencilerin okuduğunu anlama puanları ile sosyo-ekonomik düzey arasında anlamlı bir fark bulunmaktadır. Bu farkın kaynağını bulmak için ikili t- testi uygulanmıştır. t- Testi sonuçları Çizelge 15'de verilmiştir.

Çizelge 15

Öğrencilerin Okuduğunu Anlama Puanlarıyla Sosyo-Ekonomik Düzeylerine İlişkin Varyans Analizinin t- Testi Sonuçları

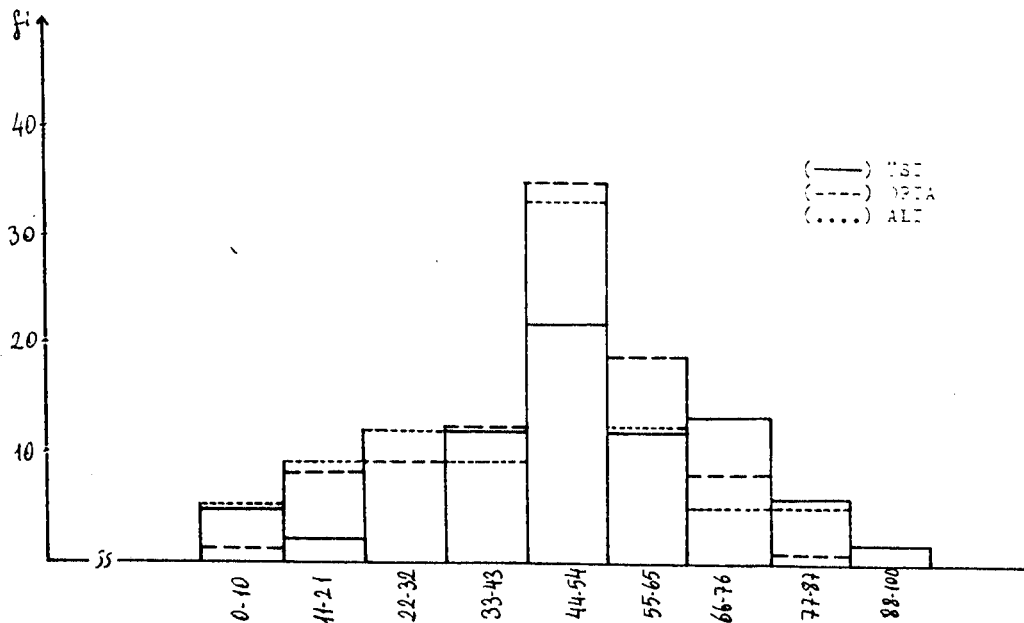
Sosyo-Ekonomik Düzyey	Sd	t
Üst-Orta	166	7.88 ⁺
Üst-Alt	163	12.00 ⁺
Orta-Alt	182	5.45 ⁺

⁺.05 düzeyinde anlamlı.

Çizelge 15'de görüldüğü gibi okuduğunu anlama puanları tüm sosyo-ekonomik düzeyler arasında farklılık göstermektedir. Buradaki fark orta ve alt düzeye göre üst düzey lehine, alt düzeye göre de orta düzey lehinedir. Yani sosyo-ekonomik düzey yükseldikçe okuduğunu anlama puanları artmaktadır.

Şekil 6'da öğrencilerin sosyo-ekonomik düzeylerine göre okuduğunu anlama puanlarının grafiği verilmiştir.

Grafikte bu farklılıklar açık bir biçimde görülmektedir.

Şekil 6. Sosyo-Ekonomik Düzeylere Göre Okuduğunu Anlama Puanları Grafiği

Öğrencilerin anlama puanları ile sosyo-ekonomik düzeyleri arasında anlamlı bir farkın olması nedeniyle okuduğunu anlama puanlarının yüzdelik sıraları üst, orta ve alt düzeylere göre ayrı ayrı verilmiştir (EK-12).

4. Öğrencilerin Okuma Düzeyleri

Tanımlar alt bölümünde de değinildiği gibi, öğrencilerin okuma düzeyleri okuma hızı, doğru okuma ve okuduğunu anlama durumlarına göre Bağımsız, Öğretim ve Engelleme olarak belirlenmiştir.

Bağımsız düzeyde olan öğrencilerin okumadaki hız ve akıcılıkları iyi, doğruluk derecesi 100-95 arası, okuduğunu anlama puanları 100-70 arasındadır. Bu düzeydeki öğrencilerin

okumalarının geliştirilmesi yönünde herhangi bir yardıma gereksinimleri yoktur. Okumayı bütün yönleriyle kavramış durumdadırlar.

Öğretim düzeyindeki öğrencilerin okumadaki hız ve akıcılıklarında tutukluk, doğruluk derecesi 94-90 arası ve okuduğunu anlama puanları 69-50 arasındadır. Bu düzeydeki öğrencilerin okumalarının geliştirilmesi yönünden bir süre daha yardıma gereksinimleri vardır.

Engelleme düzeyindeki öğrencilerin ise okumada hız ve akıcılık yok, doğruluk derecesi 89 ve daha aşağı, okuduğunu anlama ise 40 ve 40'ın altındadır. Bu durumdaki öğrencilerin okumalarının geliştirilmesi yönünden uzun süreli ve yoğun bir yardıma gereksinimleri vardır(Özsoy, 1986).

Öğrencilerin okuma düzeylerine göre dağılımı Çizelge 16'da verilmiştir.

Çizelge 16

Öğrencilerin Okuma Düzeylerine
Göre Dağılımı

Okuma Düzeyi	N	%
Bağımsız	40	15.6
Öğretim	133	51.8
Engelleme	84	32.6
Toplam	257	100.00

Çizelge 16'da görüldüğü gibi öğrencilerin % 51.8'inin okumaları Öğretim düzeyindedir. Yani okumalarının geliştirilmesi yönünden bir süre daha yardıma gereksinimleri vardır. Bunu % 32.6 oranı ile Engelleme düzeyinde olan öğrenciler izlemektedir. Bu öğrencilerin yardım gereksinimleri Öğretim düzeyindeki öğrencilere göre daha fazladır. Öğrencilerin ancak % 15.6'sının okumaları Bağımsız okuma düzeyindedir.

a. Öğrencilerin Okuma Düzeyleri İle Cinsiyet Arasındaki İlişki

Öğrencilerin okuma düzeylerinin cinsiyetlerine göre dağılımı Çizelge 17'de verilmiştir.

Çizelge 17

Öğrencilerin Okuma Düzeyleri İle
Cinsiyet Arasındaki İlişki

Okuma Düzeyleri	K		E		Toplam N
	N	%	N	%	
Bağımsız	26	19.55	14	11.29	40
Öğretim	66	49.62	67	54.03	133
Engelleme	41	30.83	43	34.68	84
Toplam	133	100.00	124	100.00	257

Sd= 2

$\chi^2 = 3.35$

$p < .05$

Çizelge 17'de görüldüğü gibi öğrencilerin okuma düzeyleri ile cinsiyetleri arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.

Genellikle kızların okumada erkeklere oranla daha başarılı oldukları bilinmektedir (Özsoy, 1971; Oktay, 1983; Özçelik, 1986). Ancak araştırmada kızların okuma düzeyleri ile erkeklerin okuma düzeyleri arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır. Nitekim araştırmada okuma düzeylerinin belirlenmesinde ölçüt olarak alınan okuma hızı, doğru okuma ve okuduğunu anlama puanlarından yalnızca okuma hızında kızların lehine bir farklılık bulunmuştur. Bu farklılığın okumanın diğer boyutlarına yansımamış olması, araştırma sonucunda elde edilen diğer önemli bir bulguyu oluşturmaktadır. Her iki durumda ileri araştırmalara konu olabilecek nitelikte görülmektedir.

b. Öğrencilerin Okuma Düzeyleri İle Sosyo-Ekonomik Düzey Arasındaki İlişki

Öğrencilerin okuma düzeylerinin sosyo-ekonomik düzeylerine göre dağılımı Çizelge 18'de verilmiştir.

Çizelge 18'de görüldüğü gibi öğrencilerin okuma düzeyleri ile sosyo-ekonomik düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

Çizelge 18

Öğrencilerin Okuma Düzeyleri İle
Sosyo-Ekonomik Düzey Arasındaki İlişki

Okuma Düzeyleri	Üst		Orta		Alt	
	N	%	N	%	N	%
Bağımsız	21	28.38	9	9.68	10	11.11
Öğretim	34	45.95	54	58.06	45	50.00
Engelleme	19	25.67	30	32.26	35	38.89
Toplam	74	100.00	93	100.00	90	100.00

Sd= 4 $\chi^2 = 14.06$ p > .05

Schonell(1975), ev çevresinin özelliklerini sıralarken çeşitli ekonomik ve sosyal özellikler yanında konuşma ortamı ve okumaya ilişkin tutumlara da yer vermektedir. Buna göre; sosyo-ekonomik düzey yükseldikçe ev çevresinin bu özelliklerinde belirgin bir iyileşme görülmektedir. Bu yönüyle zengin konuşma ortamlarında sözcük dağarcığı zenginleştirilen ve okumaya yönelik davranışları pekiştirilen çocuk okumayı öğrenmede ve geliştirmede akranlarından daha avantajlıdır(Kanat, 1966; Oktay, 1983).

Nitekim araştırma sonucunda sosyo-ekonomik düzey yükseldikçe buna paralel olarak okuma hızı ve okuduğunu anlama puanları yükselmektedir. Ancak Araştırmada doğru okuma puanları ile sosyo-ekonomik düzeyler arasında anlamlı

bir ilişki bulunamamıştır. Bu durum cinsiyet-doğru okuma arasındaki ilişkide olduğu gibi ileri çalışmalara konu olabilir.

BÖLÜM IV

ÖZET, YARGI VE ÖNERİLER

Bu bölümde önce araştırmanın kısa bir özeti, sonra yargıya yer verilecektir. Daha sonra önerilere geçilecektir. Öneriler uygulamaya ve ileri araştırmalara ilişkin olmak üzere iki alt başlık halinde verilecektir.

Özet

Araştırmanın amacı, Kütahya İl merkezinde ilkokul üçüncü sınıflarda belirli bir okuma metnine göre öğrencilerin okuma düzeylerinin saptanmasıdır. Düzeylerin saptanması okuma hızı, doğru okuma ve okuduğunu anlama boyutlarında ele alınmıştır.

Araştırma 1985-1986 öğretim yılı birinci döneminin sonunda yapılmıştır. Anılan öğretim yılında Kütahya İl merkezinde 25 ilkokul ve bu ilkokullarda 94 üçüncü sınıf bulunmaktadır. Bu okulların buldukları bölgenin sosyo-ekonomik düzeyleri dikkate alınarak oranlı küme örnekleme yoluyla dokuz sınıf seçilerek araştırma örnekleme oluşturulmuştur.

Araştırmada kullanılan okuma metni üçüncü sınıf Türkçemiz kitabı göz önünde bulundurularak danışma grubunca seçilmiş ve geliştirilmiştir.

Araştırmanın başlıca bulguları şunlardır:

1. Öğrencilerin okuma hız puanlarının ortalaması 66.18, standart sapması 17.71, ortanca ve mod'u 62'dir. En düşük okuma hızı puanı, 31, en yüksek okuma hızı puanı 131'dir.

a. Okuma hızı puanlarının ortalamaları kızlarda 68.73, erkeklerde 63.64'dür. Standart sapmaları kızlarda 19.45, erkeklerde 17.14'dür. Buna göre okuma hızı puanları ile cinsiyet arasında kızlar lehine anlamlı bir fark vardır.

b. Okuma hızı puanlarının ortalamaları üst sosyo-ekonomik düzeydeki öğrencilerde 74.40, orta düzeydeki öğrencilerde 65.72, alt düzeydeki öğrencilerde ise 60.16'dır. Standart sapmaları üst sosyo-ekonomik düzeydeki öğrencilerde 20.19, orta düzeydeki öğrencilerde 17.84, alt düzeydeki öğrencilerde ise 14.93'dür. Buna göre okuma hızı puanları ile sosyo-ekonomik düzey arasında anlamlı bir fark vardır. Sosyo-ekonomik düzey yükseldikçe okuma hızı puanları artmaktadır.

2. Öğrencilerin doğru okuma puanlarının ortalaması 95.46, standart sapması 3.52, ortancası 96, mod'u, 97'dir. En düşük doğru okuma puanı 83, en yüksek doğru okuma puanı ise 100'dür.

a. Doğru okuma puanlarının ortalamaları kızlarda 95.52, erkeklerde 95.30'dur. Standart sapmaları kızlarda

3.63, erkeklerde 3.51'dir. Buna göre doğru okuma puanları ile cinsiyet arasında anlamlı bir fark bulunmamaktadır.

b. Doğru okuma puanlarının ortalamaları üst sosyo-ekonomik düzeydeki öğrencilerde 95.67, orta düzeydeki öğrencilerde 95.35, alt düzeydeki öğrencilerde ise 95.36'dır. Standart sapmaları üst sosyo-ekonomik düzeydeki öğrencilerde 3.21, orta düzeydeki öğrencilerde 4.07, alt düzeydeki öğrencilerde ise 3.29'dur. Buna göre doğru okuma puanları ile sosyo-ekonomik düzey arasında anlamlı bir fark bulunmamaktadır.

3. Öğrencilerin okuduğunu anlama puanlarının ortalaması 48.92, standart sapma 17.92, ortancası ve mod'u 52'dir.

a. Okuduğunu anlama puanlarının ortalamaları kızlarda 49.62, erkeklerde 47.17'dir. Standart sapmaları kızlarda 18.23, erkeklerde 16.80'dir. Buna göre okuduğunu anlama puanları ile cinsiyet arasında anlamlı bir fark bulunmamaktadır.

b. Okuduğunu anlama puanlarının ortalamaları üst sosyo-ekonomik düzeydeki öğrencilerde 53.11, orta düzeydeki öğrencilerde 48.26, alt düzeydeki öğrencilerde ise 45.00'dir. Standart sapmaları üst sosyo-ekonomik düzeydeki öğrencilerde 21.72, orta düzeydeki öğrencilerde 13.96, alt düzeydeki öğrencilerde ise 18.75'dir. Buna göre okuduğunu anlama puanları ile sosyo-ekonomik düzey arasında anlamlı bir fark

vardır. Sosyo-ekonomik düzey yükseldikçe buna paralel olarak okuduğunu anlama puanları da artmaktadır.

4. Öğrencilerin % 15.60'ının okumaları Bağımsız, % 51.80'inin Öğretim ve % 32.60'ının Engelleme düzeyindedir.

a. Kız öğrencilerin % 19.55'i erkek öğrencilerin % 11.29'u Bağımsız düzeyde; kızların % 49.62'si, erkeklerin % 54.03'ü Öğretim düzeyinde; kızların % 30.83'ü, erkeklerin % 34.68'i Engelleme düzeyinde okumaktadır. Buna göre okuma düzeyleri ile Cinsiyet arasında anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır.

b. Üst sosyo-ekonomik düzeydeki öğrencilerin % 28.38'i, orta düzeydeki öğrencilerin % 9.68, alt düzeydeki öğrencilerin % 11.11'i Bağımsız düzeyde; üst sosyo-ekonomik düzeydeki öğrencilerin % 45.95'i, orta düzeydeki öğrencilerin % 58.06'sı, alt düzeydeki öğrencilerin % 50.00'si Öğretim düzeyinde; üst sosyo-ekonomik düzeydeki öğrencilerin % 25.67'si, orta düzeydeki öğrencilerin % 32.26'sı, alt düzeydeki öğrencilerin % 38.89'u Engelleme düzeyinde okumaktadır. Buna göre okuma düzeyleri ile sosyo-ekonomik düzeyler arasında anlamlı bir ilişki vardır. Sosyo-ekonomik düzey yükseldikçe öğrencilerin okuma düzeyleri de yükselmektedir.

Yargı

Türkiye'de ilkokullarda okuma hızı, doğru okuma ve

okuduğunu anlama puanlarını, dolayısıyla okuma düzeylerini gösterir herhangi bir ölçütün bulunmaması araştırma sonucu elde edilen bulgularla bir sonuca varılabilmesini güçleştirmektedir. Nitekim araştırmanın dolaylı amaçlarından birisi de bu tür ölçeklerin geliştirilmesine öncülük etmektir.

Bununla birlikte öğrencilerin okuma hızı puanlarının 31-131, doğru okuma puanlarının 83-100 ve okuduğunu anlama puanlarının 0-100 arasında değişmesi aynı sınıflardaki öğrenciler arasında okuma gelişimi yönünden önemli farklılıklar olduğunu göstermektedir.

Diğer yandan öğrencilerin yaklaşık 1/3'ünün okuma düzeylerinin, uzun süreli ve yoğun bir yardımı gerektiren Engelleme düzeyinde olması düşündürüçüdür.

Araştırma sonucunda okuma düzeyleri yönünden kız ve erkek öğrenciler arasında anlamlı bir farklılığın elde edilememiş olması bu konuda daha ileri araştırmaları gerektirmektedir. Bunun yanında çocuğun geldiği sosyo-ekonomik düzey yükseldikçe okuma hızı, doğru okuma ve okuduğunu anlama puanları, dolayısıyla okuma düzeyleri yükselmektedir.

Öneriler

Araştırmanın bulguları dikkate alındığında öneriler iki alt başlıkta sıralanabilir. Önerilerin bir kısmı eğitime, uygulamaya yönelik, bir kısmı da ileri araştırmalara yönelik olacaktır.

Eğitime, Uygulamaya İlişkin Öneriler

1. Öğrencilerin doğru okuma puanları ortalamalarının herhangi bir yardım gerektirmeyen Bağımsız okuma düzeyinin alt sınırında olması, diğer yandan okuduğunu anlama puanları ortalamalarının bir süre daha yardım gerektiren Öğretim okuma düzeyinde yer alması uygulamanın yapıldığı sınıflarda öğretmenlerin okumanın bu yönlerine önem vermelerini gerektirmektedir.

2. Ev çevresinde zengin konuşma ortamlarının bulunması ve bunun yanında okumaya ilişkin uygun anne-baba davranışları, ekonomik hatta sosyal koşullarla çok yakından ilgili değildir(Schonell, 1975), dolayısıyla bu konuda anne babaların eğitimi yararlı olabilecektir.

İleri Araştırmalara İlişkin Öneriler

1. Bu tür araştırmalar Türkiye genelinde daha geniş örneklem grupları üzerinde, ilkokulun her sınıf düzeyinde gerçekleştirilebilir.

2. Öğrencilerin bireysel ve çevre özellikleri ile okuma düzeyleri arasındaki ilişkiler daha ayrıntılı bir biçimde ele alınabilir.

3. Okuma düzeylerinin belirlenmesinde ölçüt olarak ele alınan okuma hızı, doğru okuma ve okuduğunu anlama puanlarından yalnızca okuma hızında kızlar lehine bir farklılık bulunması ileri araştırmalarda ele alınabilir.

EKLER

EK	<u>Sayfa</u>
1. OKUMA METNİ.....	44
2. SORU VE CEVAP ANAHTARI.....	46
3. BİREYSEL SESLİ OKUMA DEĞERLENDİRME FORMU.....	48
4. BİREYSEL OKUMA DEĞERLENDİRME YÖNERGESİ.....	49
5. OKUMA HIZI PUANLARININ YÜZDELİK SIRASI (Kızlar İçin).....	53
6. OKUMA HIZI PUANLARININ YÜZDELİK SIRASI (Erkekler İçin).....	54
7. OKUMA HIZI PUANLARININ YÜZDELİK SIRASI (Üst Sosyo-Ekonomik Düzey).....	55
8. OKUMA HIZI PUANLARININ YÜZDELİK SIRASI (Orta Sosyo-Ekonomik Düzey).....	56
9. OKUMA HIZI PUANLARININ YÜZDELİK SIRASI (Alt Sosyo-Ekonomik Düzey).....	57
10. OKUMADA DOĞRULUK PUANLARININ YÜZDELİK SIRASI (Kız-Erkek ve Tüm Sosyo-Ekonomik Düzey).....	58
11. OKUDUĞUNU ANLAMA PUANLARININ YÜZDELİK SIRASI (Kız-Erkek).....	59
12. OKUDUĞUNU ANLAMA PUANLARININ SOSYO-EKONOMİK DÜZEYLERE GÖRE YÜZDELİK SIRALARI.....	60

EK-1

OKUMA METNİ

GAZİ PAZAR YERİNDE

Sakarya Savaşı'ndan sonra idi. Ilık bir gz sabahı. Akşehir'in pazar yeri karınca yuvası gibi kaynıyor. Bin ağızdan bin ses. Bir aralık, ortalıktaki uğultu perde perde snmeye başlıyor. Pazar yerini derin bir sessizlik kaplıyor. Yalnız kulaktan kulağa bir fısıltı:

- Gazi gelmiş, Gazi!

Bütün gözler mutlu bakışlarla aynı yöne dönüyor. Gazi, o ölçülü, güzel yürüyüşüyle yavaş yavaş ilerliyor. Ara sıra sergilerin önünde durup ilgilenmekte. Belli, alışverişe çıkmış. Fakat O, başka bir Şey değil, yalnız gönül alıyor. Böylece gönül ala ala satıcı kadınların kesimine geliyor.

- Nasılsınız bacılar?

- Soğal Paşam, duacıyız.

Kadınlar Paşalarını zlem dolu gözlerle kana kana seyrederken kendilerini tutamıyorlar:

- Güzel Paşam!

- Yiğit Paşam!

- Yiğitlerin yiğidi Paşam!

EK-1 devam

Paşa utangaç; bu sevgi haykırışlarını durdurmak için soruyor:

- Kocan var mı bacım?

- Var Paşam, cephede.

- Ya senin?

- Benimki Çanakkale'de şehit oldu. Vatan sağolsun.

Gazi daha soracak, soracak ama bu yüreği yanıklardan alacağı cevapların çoğunu şimdiden biliyor. Çanakkale'sinden sonra Kafkas'ı, İnönü'sü, Sakarya'sı hep sıralanacak. Kırgınlık taşımayan, hiçbirşey istemeyen, beklemeyen seslerle.

Paşa gözleri nemli bir an düşünür. Hemen hızlı adımlarla geldiği yöne gider. Bir kuyumcunun sergisi önünde durur. Bir müddet sonra elinde bir avuç yüzükle döner.

O gün pazardan köye dönen bacılarının parmakları, Gazi'nin armağan ettiği yüzüklerle süslüydü. Yürekleri hayatlarının en büyük sevinci ile dolu idi.

EK-2

SORU VE CEVAP ANAHTARI

- ( ) 1. Bu yazı ne hakkındadır?
Atatürk hakkındadır(Gazi de olabilir).
- ( ) 2. Yazıdaki olay nerede geçiyor?
Akşehirde(Pazar yerinde ibaresi de geçerli).
- ( ) 3. Yazar hangi mevsimin sabahını anlatıyor?
İlık bir güz(sonbahar) sabahını.
- ( ) 4. Pazar yerini niçin derin bir sessizlik kaplıyor?
Gazi geldiği için.
- ( ) 5. Gazi pazara ne almaya çıkmıştır?
Gönül almaya(Hatır sormaya denirse geçerli).
- ( ) 6. Satıcı kadınlar Paşaya nasıl bakıyorlar?
Özlem dolu gözlerle.
- ( ) 7. Gazi neden kadınlara daha fazla soru sormuyor?
Alacağı cevapları bildiği için.
- ( ) 8. Gazi kadınlara ne armağan ediyor?
Yüzük.
- ( ) 9. "Köye dönen kadınların yürekleri niçin sevinçle doluydu?"
Atatürk'ü(Gazi'yi) gördükleri için. Gazi'den armağan aldıkları için(Teki veya ikisi de olabilir).

EK-2 devam

( ) 10. Bu yazıdan ne anladınız?

Gazi'nin(Atatürk'ün) Türk Milletine verdiği önemi anlatmaktadır.

EK-3

BİREYSEL SESLİ OKUMA
DEĞERLENDİRME FORMU

Denek kodu

I. KİMLİK BİLGİLER

Adı ve Soyadı..... Cinsiyeti..Kız( ) Erkek( )
Okulu..... Uygulama Tarihi.....
Sınıf/No..... Takvim Yaşı.....

II. DEĞERLENDİRME

A. Okuma Hızı:.....

B. Doğruluk Derecesi:.....

Yanlış Okunan Sözcük Sayısı:.....

Eklenen Sözcük Sayısı :.....

Atlanan Sözcük Sayısı :.....

Toplam :.....

III. SONUÇ

Okuma Düzeyi:.....

Bağımsız ( )

Öğretim ( )

Engelleme( )

EK-4

BİREYSEL OKUMA DEĞERLENDİRME YÖNERGESİ

Bireysel okuma değerlendirmesi çalışmaları hazırlık, uygulama ve değerlendirme olmak üzere üç aşamada gerçekleştirilecektir.

HAZIRLIK

Okuma değerlendirmesi yapılacak okul yönetimiyle önceden telefonla ya da yüzyüze iletişim kurularak değerlendirmenin yapılacağı tarih belirlenecek ve ilgili sınıf öğretmenlerine de duyurulacaktır. Okuma değerlendirmesine gidilmeden önce ilgili okula gidilecek Okul yöneticisi ile sınıf öğretmenlerine değerlendirmenin amacı, kapsamı ve uygulamanın yapılacağı yerin sessiz, rahat bir ortam olması durumu açıklanacaktır.

Gerekli açıklamalardan sonra değerlendirme sırasında uygulayıcılara kolaylık getirmesi açısından bireysel kayıt formları değerlendirmenin yapılacağı sınıf öğretmenlerine bırakılacak ve önceden kimlik bilgilerinin doldurulması istenecektir.

Uygulamaya başlamadan önce gerekli olan araçlar (okuma metni, soru ve cevap anahtarı, kronometre, bireysel kayıt formları ve kalem, silgi) hazır bulundurulacaktır.

EK-4 devam

UYGULAMA

Önceden belirlenen tarihte uygulama için okula gidilecektir. Uygulamaya başlamadan sınıfta öğrencilere toplu olarak değerlendirilmenin amacı, kapsamı ve nasıl yapılacağı açıklanacaktır. Açıklama aşağıdaki şekilde olacaktır.

"Şimdi sana bir okuma metni vereceğim. Bunu yüksek sesle okumanı istiyorum. Sen okuyacaksın, ben dinleyeceğim. Seni dinlerken ne kadar hızlı, ne kadar doğru okuduğuna dikkat edeceğim. Metni okuduktan sonra ne kadar anladığını öğrenmek için sana metinden sorular soracağım. Bu soruları cevaplayabilmen için metni okurken anlamaya da çalışmalısın.

Okumaya ben başla deyince başlayacaksın. Bitince elindeki metni kapatacaksın. Ne yapacağını anladın mı? Birşey soracak mısın? Hazır mısın?"

Öğrenci hazırım derse, "Başla" diyerek okumaya başlatılacaktır.

Uygulama bir yardımcı ile birlikte yapılacaktır.

DEĞERLENDİRME

Değerlendirme öğrencilerin okuma hızı, doğruluk derecesi ve okuduğunu anlama boyutlarının belirlenmesi ve buna paralel olarak okuma düzeylerinin saptanması ile yapılacaktır.

EK-4 devam

Okuma Hızı: Okuma hızı, öğrencinin okuduğu metindeki sözcük sayısı metni okuduğu süreye bölünerek bir dakikada okuduğu sözcük sayısı saptanacak. Burada öğrencinin okurken metne eklediği sözcükler varsa asıl metnin sözcük sayısına eklenecek. Okuma hızı hesaplanmasında şöyle bir formül uygulanacaktır.

$$\text{Okuma hızı} = \frac{\text{SS(sözcük sayısı)} \times 60}{\text{Süre(saniye)}}$$

Doğruluk Derecesi: Sesli okunan her yüz sözcükten hatalı okunan(yanlış okunan, atlanan, eklenen) sözcük sayısının çıkarılması ile elde edilecektir. Doğruluk derecesi şöyle bir formül ile bulunacaktır.

$$\text{Doğruluk derecesi} = 100 - \frac{(\text{Hata sayısı}) \times 100}{\text{SS(sözcük sayısı)}}$$

Okuduğunu Anlama: Öğrencinin okuduğu metne ait, verilen on sorudan doğru olarak cevapladıklarının sayısı onun anlama derecesini belirleyecektir. Değerlendirmede her doğru cevap için 1 puan verilecektir.

Okuma Düzeyleri: Öğrencinin okuma hızı, doğruluk derecesi ve okuduğunu anlama puanlarına göre, Bağımsız, Öğretim ve Engelleme olarak belirlenecek. Formdaki yerine yazılı olarak işlenecektir. Okuma düzeyleri şöyle saptanacaktır.

EK-4 devam

Bağımsız: Okumada hız ve akıcılık iyi, okuma doğruluğu 100-95 arası, anlama 10 üzerinden yedi ve yukarı;

Öğretim: Okuma akıcılığında tutukluk var, okuma doğruluğu 94-90 arası, okuduğunu anlama 10 üzerinden 5-6 ise;

Engelleme: Okumada hız ve akıcılık yok, doğruluk derecesi 89 ve aşağı, okuduğunu anlama 10 üzerinden 4 ve 4'ün altında.

EK-5

Çizelge 19

Okuma Hızı Puanlarının Yüzdelik Sırası
(Kızlar İçin)

Puan	%	Puan	%	Puan	%
131	99.25	83	76.69	59	33.08
118	98.50	81	74.44	58	31.58
113	97.74	80	72.18	57	29.32
108	96.99	79	69.17	55	26.32
107	96.24	78	67.67	54	25.56
106	95.48	76	66.92	53	21.80
105	94.73	75	64.66	52	20.30
104	93.98	72	63.16	51	18.05
103	92.48	71	60.90	50	15.79
100	91.73	69	57.89	49	15.04
98	90.98	68	56.39	48	11.28
97	88.72	67	55.64	47	10.53
94	87.22	66	54.14	46	7.52
92	85.71	65	51.13	43	4.51
91	83.46	64	48.12	42	3.76
90	82.71	63	47.37	41	2.26
89	80.43	62	41.35	40	1.50
88	79.70	61	38.35	39	0.75
86	78.20	60	35.34	35	0

EK-6

Çizelge 20

Okuma Hızı Puanlarının Yüzdelik Sırası
(Erkekler İçin)

Puan	%	Puan	%	Puan	%
112	99.19	75	75.81	56	38.71
110	98.39	74	75.00	55	32.26
103	97.58	73	72.58	54	29.03
102	96.77	72	71.77	53	28.23
100	95.97	71	70.16	52	24.19
99	95.16	70	69.35	51	23.39
98	94.35	69	67.74	50	21.77
97	93.59	68	65.32	49	20.16
94	92.74	67	62.90	48	16.13
92	91.13	66	62.10	47	12.90
88	89.52	65	59.68	46	10.48
86	88.71	64	58.06	44	6.45
85	87.90	63	56.45	43	4.84
84	86.29	62	54.03	40	4.03
83	84.68	61	51.61	38	3.23
82	81.45	60	49.19	37	1.61
81	80.65	59	45.16	33	0.81
78	77.42	58	44.35	31	0
77	76.61	57	41.94		

EK-7

Çizelge 21

Okuma Hızı Puanlarının Yüzdelik Sırası
(Üst Sosyo-Ekonomik Düzey)

X	%	X	%	X	%
131	98.65	83	66.22	63	35.14
113	97.30	82	63.51	62	31.08
112	95.95	81	60.81	61	27.03
110	94.60	80	59.46	60	24.32
105	93.24	79	58.10	59	21.62
103	90.54	78	56.76	57	20.27
102	89.19	77	55.40	55	16.22
100	86.49	76	54.05	54	14.86
99	85.14	75	52.70	53	13.51
98	83.78	74	51.35	52	12.16
97	81.11	73	50.00	50	10.81
94	78.38	71	47.30	48	9.46
92	75.68	69	45.95	47	6.76
90	74.32	68	43.24	46	5.41
89	72.97	67	41.89	44	4.05
86	71.62	66	39.19	40	1.35
84	68.92	65	36.49	38	0

EK-8

Çizelge 22

Okuma Hızı Puanlarının Yüzdelik Sırası
(Orta Sosyo-Ekonomik Düzey)

X	%	X	%	X	%
118	98.93	78	74.19	56	32.26
108	97.85	73	73.12	55	25.81
107	96.78	72	72.04	53	22.58
106	95.70	71	69.89	52	18.28
104	94.62	70	68.82	51	17.20
98	93.55	69	65.59	50	15.05
97	92.47	68	62.37	48	11.83
94	91.40	67	60.22	47	10.75
92	90.32	65	55.91	46	7.53
91	89.25	64	50.54	44	6.45
89	88.17	63	48.39	43	5.38
88	84.95	62	46.24	42	4.30
86	82.80	61	43.01	39	3.23
81	80.66	60	40.86	37	2.15
80	79.57	59	38.71	33	1.08
79	77.42	57	35.48	31	0

EK-9

Çizelge 23

Okuma Hızı Puanlarının Yüzdelik Sırası
(Alt Sosyo-Ekonomik Düzey)

X	%	X	%
103	98.89	60	57.78
97	97.78	59	53.33
92	96.67	58	50.00
91	94.45	57	47.78
89	93.33	56	46.67
85	92.23	55	43.33
83	90.00	54	38.89
82	87.78	53	36.67
80	86.67	52	34.45
79	85.56	51	31.11
78	83.33	50	28.89
75	80.00	49	25.56
73	78.89	48	18.89
72	76.68	47	16.67
71	75.56	46	13.33
69	73.33	44	10.00
67	72.22	43	4.45
66	71.11	41	2.22
65	68.89	37	1.11
64	67.78	35	0
62	61.11		

EK-10

Çizelge 24

Okumada Doğruluk Puanlarının Yüzdelik Sırası
(Kız, Erkek, Sosyo-Ekonomik Düzey)

Puan	%
100	92.22
99	80.93
98	70.04
97	53.31
96	40.47
95	30.35
94	22.57
93	16.73
92	11.67
91	10.51
90	7.78
89	6.61
88	5.06
87	3.11
86	1.95
85	1.17
84	0.4
83	0

EK-11

Çizelge 25

Okuduğunu Anlama Puanlarının Yüzelik Sırası
(Kız, Erkek)

Puan	%
100	99.61
90	99.22
80	94.55
70	84.44
60	67.70
50	32.68
40	19.84
20	19.45
10	9.73
0	0

EK-12

Çizelge 26

Okuduğunu Anlama Puanlarının
Sosyo-Ekonomik Düzeylere Göre
Yüzdeler Sıraları

Üst		Orta		Alt	
X	%	X	%	X	%
100	98.65	80	98.92	80	94.45
90	97.30	70	90.32	70	88.89
80	89.19	60	69.89	60	75.56
70	71.62	50	32.26	50	38.89
60	55.41	40	19.36	40	28.89
50	25.68	30	9.68	30	15.56
40	9.46	20	1.08	20	5.56
20	6.76	0	0	10	2.22
10	1.35	0	0	0	0

KAYNAKÇA

Alkan, Cevat. Eğitim Teknolojisi. Ankara: Yargıçoğlu Matbaası, 1977.

Eripek, Süleyman. "Okuma Yetersizliği." Ankara Üniversitesi Eğitim Fakóltesi Dergisi, 13, 1-2. 1980.

Karaalioğlu, Seyit Kemal. Yazmak ve Konuşmak Sanatı. İstanbul: İnkılap-Aka Kitapevi, 1978.

Kanat, H. Fikret. Türkçe Öğretimi. İstanbul, 1966.

Kaya, Yahya Kemal. İnsan Yetiştirme Düzenimiz, Politika, Kalkınma, Eğitim. Geliştirilmiş İkinci Baskı. Ankara: Növe Matbaası, 1977.

Milli Eğitim Bakanlığı. İlkokul Programı. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi, 1968.

----- . Temel Eğitim Programı. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi, 1982.

Oktay, Ayla. Okul Olgunluđu. İstanbul: Edebiyat Fakóltesi Yayınları, No: 3089, 1983.

Özdemir, Emin ve Adnan Binyazar. Yazmak Sanatı ve Kompozisyon. İstanbul: Ansiklopedi Yayınevi, 1967.

Özsoy, Yahya. "Okuma Yetersizliği II." Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. 1, 2, Şubat 1986.

----- . Konuşma Özürlü Çocuklar ve Eğitimi. Ankara: Eskişehir İ.T.İ.A. İletişim Bilimleri Fakültesi Yayınları, 1982.

Schonell, J. Fred ve Gaodacre E. The Psychology and Teaching of Reading. Oliver and Boyd. Edinburg: 1975 (Oktay, 1983'den alıntı).

Tekin, Halil. Okullarımızdaki Türkçe Öğretimi. Ankara: Mars Matbaası, 1980.